

Patienten som partner

Etisk Kodeks for inddragelse af patienter og pårørende på Aalborg Universitetshospital

Hvorfor et etisk kodeks?

Ambitionen på Aalborg Universitetshospital er, i endnu højere grad, at etablere partnerskab mellem de professionelle, patienterne og deres pårørende. Partnerskabet bygger på en grundlæggende respekt for patienternes behov og valg – og på en vilje til at sikre patienterne den viden og støtte, der skal til for at træffe det rette valg for den enkelte. Partnerskabet handler om mere end blot bestemte værktøjer og metoder. Det er et nyt perspektiv på forholdet mellem kliniker og patient. Partnerskabets overordnede mål er at give patienten et bedre behandlingsresultat.

Derfor er det vigtigt, at hospitalets tilgang til patienten og de pårørende bryder med nogle af de tidligere traditioner. Vi skal blive endnu bedre

til at understøtte patientens evne til selv at handle og tage beslutninger. For patienten kan alene kontakten med sundhedsvæsenet være grænseoverskridende. Kontakten opstår som regel ufrivilligt og på baggrund af nødvendighed. Derfor er patienter og pårørende ofte bekymrede og utrygge ved en måske allerede konstateret sygdom og den behandling, der følger. Følelsen af at miste kontrollen og overlade sit liv og helbred til klinikere kan presse patientens evne til at tænke og handle rationelt. Patienten føler måske ligefrem, at grænserne for deres intimsfære bliver overtrådt og deres frie valg bliver tilsidesat. Derfor skal patienter opleve signaler som: Din tid er vigtig, vi forstår din bekymring og vi møder dig, hvor du er lige nu.

At opfatte patienten som partner betyder, at der opstår et nyt og anderledes forhold mellem patient og professionel, hvor patienterne gerne skulle opleve at være i kontrol og indgå i et trygt samarbejde med de professionelle. Derfor udarbejder Aalborg Universitetshospital netop et etisk kodeks – og ikke f.eks. en retningslinje – for at understrege, at vi sætter fokus på værdier og holdninger snarere end metoder. Kodekset sætter rammen for den måde, vi møder patienten på, samt de værdier og den kultur, der skal understøtte mødet. Formålet er at skabe et fælles udgangspunkt for os – de professionelle – hvor vi inddrager patienter og pårørende optimalt.

Hvad kan vi opnå?

Behandlingsresultaterne bliver bedre, og vi opnår en højere patient-sikkerhed ved at sikre et mere ligeværdigt forhold mellem os og den informerede, kompetente patient. Forholdet handler om mere end blot at give patienten valg og mulighed for at bestemme. Det handler også om, at patienten og den professionelle får et fælles udgangspunkt ved, at patienten stiller spørgsmål, forstår sin sygdom, bidrager med viden om egen situation og aktivt tager del i behandlingen. Derved åbner vi muligheden for, at patienten i langt højere grad kan tage beslutninger om egen behandling på et kvalificeret grundlag. Behandlingen planlægges, så den giver mest muligt værdi og mening for patienten selv – ikke for at den professionelle kan overdrage sit ansvar til patienten.

Enkelte patienter kan vi af forskellige årsager ikke inddrage aktivt i den grad, som dette kodeks lægger op til. Det bør dog ikke forhindre inddragelse af dem, som kan og vil. De patienter, som ikke selv kan indgå i en aktiv relation til de professionelle, søger vi at inddrage gennem deres pårørende og øvrige netværk i det omfang, det overhovedet er muligt.

På Aalborg Universitetshospital betragter vi patienten som en central partner i ethvert behandlingsforløb. Det betyder helt konkret, at de professionelle tilgang til den enkelte patient skal bygge på fem grundlæggende principper.

Etisk Kodeks

Patienten er ekspert i eget liv

Det enkelte individ er unikt, og hver enkelt person oplever sygdom og symptomer forskelligt og tillægger det forskellig værdi og betydning. Derfor lytter vi altid til, hvordan patienten opfatter egen sygdom og livssituation. Vi sætter os i patientens sted og søger at forstå de tanker og overvejelser, som patienten gør sig. Selve udgangspunktet er, at

hver enkelt patient har forskellig baggrund, normer, religion, ønsker og behov. Vi afdækker, hvad patienten ønsker at opnå, og hvad der har størst betydning for patienten. Patientens udsagn opfatter vi som en ressource til bedre behandling og helbredelse.

Patienten bliver aktivt involveret i egen behandling og pleje

Patientens individuelle mulighed for og ønske om at blive inddraget i egen behandling bør vi afdække systematisk. Vi kan aftale et fælles mål for grad af inddragelse. Det er vigtigt at gøre klart for patienten, at øget medbestemmelse også medfører øgede krav til den rolle, som patienten skal spille i sit eget forløb. Patienten informerer vi altid om både muligheder og risici ved en behandling, så patienten kan træffe sit valg på et solidt grundlag. Dette valg respekteres af den professionelle. Uanset hvilke valg patienten træffer, støtter vi op om

beslutningerne og gør det samtidigt klart for patienten, hvilke videre konsekvenser det pågældende valg har. Vi skal gøre det klart for patienten, at denne altid kan vælge at læne sig op ad den professionelle råd, hvis patienten er usikker eller ikke ønsker selv at træffe valg omkring behandlingen. Vi opfordrer patienter og pårørende til at spørge løs, hvis der er noget i forløbet, de er i tvivl om, og vi tager forespørgslerne alvorligt.

Pårørende er en værdifuld ressource

Det er altid patientens valg, hvor meget vi skal inddrage de pårørende. Vi anerkender og imødekommer altid de pårørendes tilstedeværelse. Vi drager omsorg for deres individuelle bekymringer og situation. At inddrage pårørende kan give en unik viden om patientens livssituation, sygdomsforløb, vaner og reaktionsmønstre, og det er en værdifuld ressource.

Vi taler og lytter med respekt og nærvær

I dialogen er det væsentligt, at vi både ser og hører patienter og pårørende. Vi sikrer os, at patienten har forstået den givne information og giver tid til spørgsmål. Vi taler og lytter med respekt og nærvær til patienten og de pårørende – det er en forudsætning for at etablere en ligeværdig dialog. Respekten skal ligge solidt i hospitalskulturen, hvilket betyder, at vi også taler respektfuldt om patienten, når vedkommende ikke er til stede. Vi tilstræber altid, at dialog og kommunikation med patienter og pårørende er nærværende, enkel, målrettet og troværdig. Opstår der fejl i patientforløbet, er vi altid parat til at give en forklaring og en undskyldning.

Forholdet til den professionelle har terapeutisk værdi i sig selv

Som det fremgår af ovenstående, er kvaliteten af forholdet mellem den enkelte patient og den professionelle af stor betydning, da forholdet i sig selv har en terapeutisk værdi. Det er væsentligt, at vi i mødet med patienten udviser åbenhed, imødekommenhed, tillid, engagement samt forståelse for og vilje til at hjælpe patienten. Vi sætter os ind i patientjournalen og andet relevant materiale før mødet med patienten, så patienten føler sig godt modtaget. Den enkelte

professionelle er i sig selv vigtig for behandlingen og kan ikke blot udskiftes, uden at det får betydning for patienten. I alle sammenhænge bestræber vi os derfor på, at det er de samme personer, som patienten møder igennem sit forløb.